

Mirela Romanowska

Polska w drodze do wspólnej waluty europejskiej : szanse i zagrożenia

---

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 40/1, 251-262

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mirela Romanowska*

Uniwersytet Szczeciński

POLSKA W DRODZE DO WSPÓLNEJ WALUTY EUROPEJSKIEJ – SZANSE I ZAGROŻENIA

Streszczenie

Polska gospodarka staje się coraz bardziej otwarta i strukturalnie lepiej dopasowana do gospodarki europejskiej. Postępująca integracja gospodarcza w sposób naturalny wykreowała zapotrzebowanie na posiadanie wspólnej europejskiej waluty. Celem artykułu jest przedstawienie istoty konwergencji ze szczególnym uwzględnieniem szans wykorzystania korzyści wynikających z przyjęcia euro, które powinny przełożyć się na zwiększenie tempa rozwoju gospodarczego. Stosując metodę studiów literaturowych i analizy opisowej, wskazano drogę dojścia i aktualny stan przygotowania Polski do spełnienia warunków konwergencji.

Słowa kluczowe: konwergencja, Unia Europejska, waluta europejska

Wprowadzenie

Zmiany ustrojowe, które nastąpiły po 1989 roku, umożliwiły Polsce podjęcie działań mających na celu stowarzyszenie (jak wtedy określano) ze wspólnotami europejskim. W dniu 16 grudnia 1991 roku został sporządzony w Brukseli Układ Europejski ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a wspólnotami

---

* Adres e-mail: mirelaj@wneiz.pl.

europijskimi i ich państwami członkowskimi. Na mocy ustawy o ratyfikacji Układu Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a wspólnotami europejskimi i ich członkami¹, Polska wykonała formalnie pierwszy krok w kierunku integracji europejskiej trwającej *de facto* już od 1948 roku². Dało to nowe szanse i nadzieje aktywny udział w procesie integracji europejskiej i już w dniu 8 kwietnia 1994 r. Polska złożyła wniosek o członkostwo w Unii Europejskiej (UE), który zgodnie z procedurą został potwierdzony przez wszystkie państwa członkowskie³.

Następnym krokiem w kierunku pogłębiania integracji europejskiej było przystąpienie Polski, wraz z grupą innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej⁴ oraz Cypru i Malty, do UE, na mocy traktatu akcesyjnego podpisanego 16 kwietnia 2003 roku w Atenach. Zgodnie z art. 2, pkt 3 traktatu wszedł on w życie z dniem 1 maja 2004 roku, po złożeniu wszystkich dokumentów ratyfikacyjnych i od tego dnia Polska stała się pełnoprawnym członkiem UE⁵.

1. Etapy i formy integracji europejskiej

Na przestrzeni lat proces integracji europejskiej odbywał się etapowo, przybierając coraz wyższe formy integracji (por. tabela 1), a budowa UE została oparta na czterech głównych filarach:

- Unia Gospodarcza i Walutowa,
- wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa,

---

¹ Ustawa z dnia 4 lipca 1992 r. o ratyfikacji Układu Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, sporządzonego w Brukseli dnia 16 grudnia 1991 r., DzU nr 60, poz. 302.

² W celu administrowania środkami wynikającymi z planu Marshalla powstała Organizacja Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (*Organization for European Economic Co-operation*) – OEEC, która przyczyniła się do liberalizacji handlu. W 1960 r. OEEC przekształciła się w OECD (Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, ang. *Organization for Economic Co-operation and Development*), promując do dziś liberalizację handlu i przepływów kapitałowych, głównie między krajami rozwiniętymi.

³ Wydarzenie to miało miejsce podczas konferencji w Essen w dniach 9–10 grudnia 1994 r.

⁴ Republika Czeska, Republika Estońska, Republika Łotewska, Republika Litewska, Republika Węgierska, Republika Słowenii i Republika Słowacka.

⁵ Przyjęcie w poczet UE nowych krajów odbyło się na podstawie art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej, DzU 2004.90.864/30.

- polityka sprawiedliwości i spraw wewnętrznych,
- wspólna polityka obronna.

Tabela 1. Formy integracji europejskiej

Etap	Formy ekonomicznej integracji europejskiej				
Strefa wolnego handlu	zniesienie cel i barier ilościowych				
Unia celna	zniesienie cel i barier ilościowych	wspólna zewnętrzna taryfa celna			
Wspólny rynek	zniesienie cel i barier ilościowych	wspólna zewnętrzna taryfa celna	swobodny przepływ czynników wytwórczych		
Unia ekonomiczno-walutowa	zniesienie cel i barier ilościowych	wspólna zewnętrzna taryfa celna	swobodny przepływ czynników wytwórczych	harmonizacja polityki ekonomicznej, instytucje europejskie	
Unia ekonomiczno-polityczna	zniesienie cel i barier ilościowych	wspólna zewnętrzna taryfa celna	swobodny przepływ czynników wytwórczych	harmonizacja polityki ekonomicznej, instytucje europejskie	unifikacja polityczna, instytucje ponadnarodowe

Źródło: opracowanie własne.

Na potrzeby niniejszego artykułu przedmiotem pogłębionych rozważań będzie Unia Gospodarcza i Walutowa (UGW). Postępująca integracja gospodarcza w sposób naturalny wykreowała zapotrzebowanie na posiadanie wspólnej waluty. W UGW zostały zastosowane odrębne rozwiązania instytucjonalne w zakresie polityki pieniężnej i pozostałych elementów polityki gospodarczej, co oznacza, że politykę pieniężną i kursową scentralizowano na poziomie strefy euro, a inne elementy, w tym politykę fiskalną, pozostawiono w gestii państw Eurolandu⁶.

Polska, stając się członkiem UE, od 1 maja 2004 roku uczestniczy w UGW ze statutem derogacji. Oznacza to, że Polska zobowiązała się do wprowadzenia wspólnej waluty europejskiej (euro) po spełnieniu warunków konwergencji nominalnej, określonych w Traktacie o funkcjonowaniu UE (TFUE)⁷, ale bez określenia konkretnego terminu. Jak wynika z informacji podanych przez Ministerstwo Finansów

⁶ Grupa państw członkowskich UE, w których walutą jest euro.

⁷ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – wraz z Traktatem o Unii Europejskiej jest to główny akt prawa pierwotnego UE i stanowi część dorobku prawnego UE od 2009 r., kiedy to wszedł

w dniu 8 lutego 2006 roku, Polska miała być gotowa do przyjęcia wspólnej waluty europejskiej już w 2009 roku. Niestety, termin ten nie został dotrzymany, podawano natomiast kolejne terminy: 2011, 2012, czy 2014. Taka sytuacja wynika nie tylko z niezrealizowania kryteriów konwergencji nominalnej, co jest *conditio sine qua non*. To przede wszystkim kryzys z 2008 roku, uświadomił wszystkim, że warunkiem efektywnego funkcjonowania UGW nie jest sam fakt posiadania wspólnej waluty, lecz rzeczywiste dostosowania się gospodarek państw Eurolandu w ramach tzw. konwergencji realnej.

2. Korzyści i koszty wynikające z przyjęcia euro

Po wystąpieniu przed Zgromadzeniem Narodowym Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego⁸ odżyła dyskusja o przyjęciu przez Polskę wspólnej waluty europejskiej. Bez względu na ocenę polityczną tego wystąpienia trzeba zauważyć, że sprawa wprowadzenia w Polsce euro nie może przeciągać się w nieskończoność, a zwłaszcza nie może być tłumaczona brakiem „szerszego konsensusu”. Faktem jest, że jak dotychczas nie zostały spełnione warunki z Maachstricht, a przedłużająca się procedura zamknięcia nadmiernego deficytu jest istotnym powodem uniemożliwiającym przyjęcie euro. Pozytywnym aspektem natomiast jest to, że z upływem czasu polska gospodarka staje się coraz bardziej otwarta i strukturalnie lepiej dopasowana do gospodarki europejskiej. Czynniki te stwarza ogromną szansę wykorzystania wszystkich korzyści wynikających z przyjęcia euro, zarówno tych bezpośrednich, czyli odczuwalnych w krótkim okresie, jak i pośrednich, możliwych do wystąpienia w perspektywie średnio- i długookresowej. W tabeli 2 przedstawiono obie grupy korzyści.

---

w życie traktat z Lizbony. We wcześniej funkcjonował pod nazwą Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (1958–1993) oraz Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (1993–2009).

⁸ Wystąpienie Prezydenta RP w dniu 4.06.2014 r. przed zgromadzeniem narodowym, www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta/wystapienia/art,198,oredzie-prezydenta-rp-przed-zgromadzeniem-narodowym.html (dostęp 29.11.2014).

Tabela 2. Korzyści wynikające z przyjęcia euro

Korzyści bezpośrednie	Korzyści pośrednie
1. Eliminacja kosztów transakcyjnych: – brak opłat związanych z konwersją walut, – uwolnienie zasobów zaangażowanych w operacje walutowe	1. Wzrost efektywności działania mechanizmu cenowego jako nośnika informacji dla dostawców, inwestorów i konsumentów
2. Eliminacja ryzyka kursowego: – transakcyjnego, będącego skutkiem różnicy między czasem powstania zobowiązania a jego rozliczeniem, – translacyjnego, będącego skutkiem różnicy między czasem powstania zobowiązania a sporządzeniem bilansu	2. Wzrost wymiany handlowej i bezpośrednich inwestycji zagranicznych wskutek wzrostu wiarygodności ekonomicznej
3. Ograniczenie zapasów walut, jakie muszą utrzymywać przedsiębiorstwa w celu prowadzenia rozliczeń z zagranicznymi kontrahentami,	3. Wzrost inwestycji prywatnych z uwagi na uniezależnienie inwestycji od zasobu krajowych oszczędności
4. Wzrost dobrobytu konsumentów oraz zysków przedsiębiorstw dzięki zmniejszonemu pasmu wahań cen dóbr importowanych i eksportowanych	4. Przyspieszenie tempa wzrostu gospodarczego
5. Łatwiejsza porównywalność cen, co bezpośrednio przyczynia się do zwiększenia konkurencyjności oraz wzrostu efektywności przedsiębiorstw	5. Wzrost i pewność siły nabywczej
6. Ułatwienia związane z prowadzeniem rachunku ekonomicznego podmiotów gospodarczych	6. Integracja, rozwój i stabilność krajowego rynku finansowego
7. Poprawa ratingu kraju uczestniczącego w UGW	–
8. Niski poziom zmienności kursu walutowego, co może potwierdzać osiągnięcie wysokiego poziomu konwergencji realnej	–
9. Spadek nominalnych stóp procentowych.	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Raport na temat pełnego uczestnictwa Rzeczpospolitej Polskiej w trzecim etapie Unii Gospodarczej i Walutowej*, NBP, Warszawa 2013.

Podsumowując należy stwierdzić, że biorąc pod uwagę dotychczasowe efekty, jakie osiągnęły kraje wprowadzające euro, wprowadzenie wspólnej waluty europejskiej w Polsce daje efekty w postaci:

- zmniejszenia kosztów,
- oszczędności w nakładach,
- zwiększenia konkurencyjności,
- zwiększenia dotychczasowych rynków zbytu i wejście na nowe rynki,
- dostępu do nowych technologii,
- zwiększenia popytu,
- łatwości w porównywaniu cen i wygody podróżowania,

- wzrostu wiarygodności w otoczeniu międzynarodowym,
- spadku oprocentowania kredytów,
- wzrostu dostępu do rozwiniętych rynków finansowych,
- wzrostu stabilności finansowej.

Między wszystkimi wymienionymi powyżej korzyściami istnieje sieć współzależności. Jak wskazuje dotychczasowa praktyka, wprowadzenie euro powinno przełożyć się na zwiększenie tempa wzrostu gospodarczego w Polsce, a tym samym na wzrost konsumpcji i dobrobytu⁹. Przedstawiając koszty uczestnictwa w unii walutowej, należy zwrócić szczególną uwagę przede wszystkim na:

- a) rezygnację z płynnego kursu walutowego jako mechanizmu samoregułującego równowagę makroekonomiczną;
- b) zrzeczenie się możliwości prowadzenia niezależnej polityki pieniężnej;
- c) oddanie znacznych rezerw walutowych w zarządzanie przez EBC;
- d) koszty dostosowania prawnego;
- e) dostosowanie techniczne, koszty przystosowania do wprowadzenia euro systemów informatycznych oraz procesów operacyjnych, w tym:
  - koszty dostosowania maszyn i urządzeń, w których używana jest gotówka (bankomaty, automaty do sprzedaży biletów itp.),
  - koszty zatrudnienia i szkolenia pracowników oraz partnerów biznesowych,
  - logistyka związana z wycofywaniem banknotów i monet nominowanych w walucie krajowej;
- f) koszty kampanii informacyjnej, wzrost kosztów produkcji;
- g) spadek konkurencyjności produktów;
- h) bardziej restrykcyjne normy jakościowe i ekologiczne;
- i) koszty utraty przez instytucje finansowe części dochodów z transakcji wymiany walut, transakcji zabezpieczających oraz płatności międzynarodowych;
- j) nieuczciwe praktyki cenowe, tzw. efekt cappuccino¹⁰, a w związku z tym pojawienie się krótkookresowego wzrostu inflacji;

---

⁹ *Euro wspólna waluta europejska*, Biuro Pełnomocnika Rządu Do Spraw Wprowadzenia Euro przez Rzeczpospolitą Polską, Ministerstwo Finansów, www.polskawue.gov.pl (dostęp 25.11.2014).

¹⁰ Efekt cappuccino to wzrost cen towarów i usług o niskiej cenie jednostkowej, ale masowym charakterze zakupów. Zwykle dotyczy artykułów powszechnego użytkowania. Polega ona na za-

k) niedoszacowanie lub przeszacowanie konwersji pieniądza krajowego na euro.

Zagrożenia w średnim i długim okresie mają głównie charakter warunkowy, a ich zmaterializowanie się będzie zależało od spełnienia wielu warunków, przede wszystkim stopnia konwergencji realnej. Wiąże się to też z pytaniem, na ile przyjęcie przez Polskę wspólnej waluty europejskiej może przyczynić się do niezgodnego z fundamentami ekonomicznymi przebiegu procesów cenowych, co mogłoby być skutkiem wyboru nieoptymalnego kursu zamiany złotego na wspólną walutę europejską, szybkiego wzrostu płac, boomu kredytowego, a zwłaszcza nadmiernego wzrostu cen na rynku nieruchomości¹¹.

W dłuższym okresie Polska odniesie korzyści z wejścia do UGW, co wynika *sensu stricto* z integracji rynków finansowych w UE, które obejmują praktycznie wszystkie elementy systemu finansowego. Procesy ekonomiczne wspierane są określonymi działaniami regulacyjnymi, takimi jak ujednocnianiem systemów płatności i systemów rozliczeń (SEPA, TARGET oraz TARGET2), realizacją kompleksowych planów, mających na celu ściślejszą integrację różnych segmentów rynku (FSAP) czy uproszczeniem procedur prowadzenia działalności finansowej (zasada jednego paszportu bankowego).

3. Kryteria konwergencji

Polska posiadając status kraju z derogacją, musi realizować swoje zobowiązania w zakresie urzeczywistnienia UGW. Wynika to bezpośrednio z art. 140 traktatu, który określa, że „co najmniej co dwa lata lub na wniosek Państwa Członkowskiego objętego derogacją, Komisja i EBC składają Radzie sprawozdania w sprawie postępów dokonanych przez Państwa Członkowskie objęte derogacją w wypełnianiu ich zobowiązań w zakresie urzeczywistnienia Unii Gospodarczej i Walutowej”¹².

---

okrągłaniu cen przy przeliczaniu na nową walutę w górę, przez co rosą ceny zakupów. Nazwa „efekt cappuccino” powstała przy wprowadzaniu euro we Włoszech w 2002 r., gdy wzrosły ceny produktów codziennego użytku, w tym ulubionej kawy Włochów – cappuccino, która podrożała o około 30% względem ceny przed wprowadzeniem euro. W zależności od miejsca zaobserwowania podobnego schematu efekt cappuccino bywa nazywany efektem bagietki (we Francji nastąpił spory wzrost ceny tej bułki) czy Teuro (w Niemczech – „drogie euro”).

¹¹ *Raport na temat pełnego uczestnictwa...*

¹² Art. 140 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE 2012 C 326.

Warunkiem koniecznym do przyjęcia wspólnej waluty europejskiej w kraju członkowskim jest spełnienie warunków formalnych dotyczących kryteriów monetarnych, fiskalnych i prawnych.

Kryteria monetarne

1. **Kryterium stabilności cen** określone w art. 121, ust. 1 traktatu oznacza, że państwo członkowskie ma trwały poziom stabilności cen, a średnia stopa inflacji, odnotowana w tym państwie w ciągu jednego roku poprzedzającego badanie, nie przekracza o więcej niż 1,5 pkt procentowego inflacji trzech państw członkowskich o najbardziej stabilnych cenach.
2. **Długookresowe nominalne stopy procentowe** – średnioroczna długoterminowa nominalna stopa procentowa nie przekracza 2 pkt procentowych średniej w trzech krajach członkowskich UE o najniższej stopie inflacji.
3. **Kryterium kursu walutowego** – przynajmniej dwuletni okres uczestnictwa w mechanizmie ERM II i utrzymywanie kursu walutowego w paśmie wahań $\pm 15\%$ wobec parytetu centralnego, przy jednoczesnym braku jednostronnej dewaluacji kursu walutowego.

Kryterium fiskalne wyznacza maksymalny poziom deficytu finansów publicznych (3% PKB) oraz długu publicznego (60% PKB).

Rada Unii Europejskiej sporządza raport w sytuacji, gdy państwo członkowskie nie spełnia wymogów dyscypliny budżetowej, jeżeli:

- a) stosunek planowanego lub rzeczywistego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych (*general government*) do PKB przekracza wartość referencyjną (3% PKB), chyba że stosunek ten zmniejszył się znacznie oraz w sposób stały i osiągnął poziom bliski wartości referencyjnej lub przekroczenie wartości referencyjnej ma charakter wyjątkowy oraz tymczasowy i stosunek ten pozostaje bliski wartości referencyjnej;
- b) stosunek długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB przekracza wartość referencyjną (60% PKB), chyba że zmniejsza się on i zbliża się do wartości referencyjnej w zadowalającym tempie.

Kryterium prawne obejmuje analizę zgodności ustawodawstwa krajowego z art. 108 i 109 TWE oraz Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC) i EBC, a w szczególności niezależności funkcjonalnej, instytucjonalnej, personalnej i finansowej banku centralnego (art. 108 TWE, art. 7 i art. 14 ust. 2

Statutu) oraz spójności celów Banku Centralnego z celami sformułowanymi w art. 105(1) TWE i art. 2 Statutu¹³.

Przebieg procesu osiągnięcia kryteriów konwergencji nominalnej w okresie od grudnia 2009 roku do maja 2014 roku, przedstawiono w tabeli 3. Z prezentowanych danych wynika, że Polska w sposób trwały nie spełnia formalnych warunków przystąpienia do UGW. Mając na uwadze, że średni cykl procesu integracji wynosi około trzech lat, wiadomo, że żaden z dotychczasowych terminów nie był wiarygodny.

Tabela 3. Stan wypełniania przez Polskę kryteriów konwergencji

Rok	Miesiąc	Kryterium stabilności cen	Kryterium fiskalne	Kryterium kursu walutowego	Kryterium stóp procentowych
2009	grudzień	0	0	0	1
2010	grudzień	0	0	0	1
2011	grudzień	0	0	0	1
2012	grudzień	0	0	0	0
2013	grudzień	1	0	0	1
2014	sierpień	1	0	0	1

0 – niespełnienie kryterium; 1 – spełnienie kryterium.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Monitorów Konwergencji nominalnej publikowanych przez Biuro pełnomocnika rządu ds. wprowadzenia euro przez Rzeczpospolitą Polską, www.mf.gov.pl, oraz Raportów o konwergencji, EBC, www.ebc.europa.eu (dostęp 11.04.2015).

Polska w sposób trwały od 2009 roku nie realizuje kryteriów konwergencji nominalnej, oznacza to, że nie było żadnego merytorycznego uzasadnienia do ogłoszenia jakichkolwiek terminów wstąpienia do klubu euro. Poza tym od 2009 roku Polska objęta jest procedurą nadmiernego deficytu¹⁴. W dniu 29 maja 2013 roku Komisja zaleciła Polsce przedłużenie terminu obniżenia deficytu o dwa lata, w związku z czym powinna ona zlikwidować nadmierny deficyt najpóźniej do 2014 roku. Polska powinna osiągnąć cel w zakresie deficytu nominalnego wynoszący 3,6%

¹³ Traktat o Unii Europejskiej, tekst skonsolidowany (uwzględniający zmiany wprowadzone Traktatem z Nicei), Urząd Komitetu Integracji Unii Europejskiej, Warszawa 2005, s. 70.

¹⁴ Procedura wszczynana na szczeblu UE w przypadku przekroczenia przez państwo członkowskie dopuszczalnego deficytu, tj. 3% PKB. Nie wszczyną się jej jednak, gdy przekroczenie tego progu przez instytucje rządowe i samorządowe jest uważane za przejściowe i wyjątkowe. Procedura ta została określona w przepisach ustawodawczych Paktu Stabilności i Wzrostu, i określa kryteria, harmonogramy oraz terminy, które stosuje Rada przy podejmowaniu decyzji dotyczących nadmiernego deficytu. Państwo, którego deficyt został uznany za nadmierny, musi podjąć odpowiednie działania korygujące. Jeśli nie zastosuje się do zaleceń Rady, może zostać obciążone sankcjami finansowymi.

PKB w 2013 roku i 3,0% PKB w 2014 roku, co odpowiada rocznej poprawie salda strukturalnego wynoszącej, odpowiednio, co najmniej 0,8% PKB i 1,3% PKB, na podstawie zaktualizowanej prognozy służb Komisji z wiosny 2013 roku. Komisja Europejska poinformowała, że Polska skutecznie redukuje deficyt i dalsze kroki w ramach procedury nadmiernego deficytu nie są potrzebne. Decyzja ta nie oznacza jednak zamknięcia procedury. Komisja zaleciła jedynie jej zawieszenie. Rekomendację Komisji musieli zatwierdzić jeszcze ministrowie finansów państw UE, co nastąpiło 20 czerwca 2014 roku¹⁵.

Polska nie spełnia również kryterium konwergencji prawnej, które obejmuje analizę zgodności ustawodawstwa krajowego z europejskim, a w szczególności niezależność funkcjonalną, instytucjonalną, personalną i finansową BC oraz spójność celów BC z celami sformułowanymi w art. 105(1)TWE i art. 2 Statutu EBC¹⁶.

Ważnym aspektem wprowadzenia wspólnej waluty jest stopień poparcia społecznego. W roku 2013 w stosunku do roku 2006 odsetek zwolenników wprowadzenia euro spadł z 59% do 52%. W tym samym okresie odsetek przeciwników wzrósł z 34% w 2006 roku do 41% w 2013 roku. W badanym okresie odsetek niezdecydowanych praktycznie był *constans* i wynosił 7%, co oznacza, że przybyło przeciwników kosztem zwolenników wprowadzenia wspólnej waluty¹⁷.

Podsumowanie

Rzeczywistość ekonomiczna po kryzysie w roku 2008 pozostawiła po sobie dużą jeszcze skalę perturbacji na rynkach finansowych, co pogorszyło fundamenty niedojrzałej wciąż gospodarki polskiej. Zachodzi pilna potrzeba opracowania strategii pobytu złotego w ERM II, co wynika z ryzyka niewłaściwego ustalenia kursu konwersji. Pobyt waluty krajowej w mechanizmie ERM II w okresie dużej dynamiki wahań kursowych, czym złoty się charakteryzuje, może przełożyć się na konieczność podejmowania interwencji walutowych konsumujących znaczną część

¹⁵ Sprawozdanie z działań Komisji Europejskiej w ramach procedury nadmiernego deficytu, sprawozdanie nr 59/2014, Kancelaria Senatu, Przedstawiciel Kancelarii Senatu przy Unii Europejskiej, Bruksela 25.06.2014 r.

¹⁶ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, art. 105, ust. 1, Dz. Urz. UE 2012 C 325.

¹⁷ Szerokie opracowanie dotyczące nastrojów związanych z wprowadzeniem euro w Polsce: *Obawy i nadzieje związane z wprowadzeniem euro w Polsce*, Komunikat z badań CBOS, Warszawa, marzec 2013, www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2013/K_042_13.PD (dostęp 20.11.2014).

rezerw. Istotne jest więc jak najlepsze przygotowanie waluty krajowej do dwuletniego pobytu w mechanizmie ERM II, podczas którego oddziaływanie procesów związanych ze skutkami przebytego kryzysu, może długo jeszcze wpływać na zdolność Polski do wypełnienia wszystkich kryteriów konwergencji nominalnej. Należy jednak pamiętać, że konwergencja nominalna oznacza dopasowanie szeroko rozumianych cen. Końcowym celem akcesji jest natomiast osiągnięcie jak najwyższego stopnia konwergencji realnej, która wpływa pozytywnie na możliwość wypełnienia kryteriów konwergencji nominalnej. Analiza wartości referencyjne konwergencji nominalnej od 2009 roku wyraźnie ukazuje, jak Polska gospodarka „dopasowuje” się do gospodarki UE, ponieważ nie ma innej drogi, gdyż w chwili podpisania traktatu akcesyjnego Polska zobowiązała się do wstąpienia do strefy euro. Problem jest jednak bardzo złożony, co potwierdzają badania przeprowadzone w październiku 2014 roku przez Centrum Badań Opinii Społecznej. Wskazały one, że obecność Polski w Unii Europejskiej popierało 84% obywateli. Odsetek przeciwników członkostwa wynosił 11%. Zupełnie inaczej brzmiały wypowiedzi w kwestii poparcia dla wprowadzenia euro – za było 24% przy 68% głosów przeciwnych wspólnej europejskiej walucie¹⁸.

Literatura

- Euro wspólna waluta Europejska*, Biuro Pełnomocnika Rządu Do Spraw Wprowadzenia Euro przez Rzeczpospolitą Polską, Ministerstwo Finansów, www.PolskawUE.gov.pl (dostęp 18.04.2015).
- Monitor konwergencji nominalnej*, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Wprowadzenia Euro przez Rzeczpospolitą Polską, Warszawa 2009–2012, 2010–2012, 2011–2012, 2012–2013, 2013–2012, 2014–2015.
- Narastanie obaw związanych z wprowadzeniem euro*, Komunikat z badań CBOS nr 151/2014, Warszawa, listopad 2014.
- Obawy i nadzieje związane z wprowadzeniem euro w Polsce*, Komunikat z badań CBOS, Warszawa, marzec 2013.
- Raport na temat pełnego uczestnictwa Rzeczypospolitej Polskiej w trzecim etapie unii gospodarczej i walutowej*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2013.

---

¹⁸ *Narastanie obaw związanych z wprowadzeniem euro* Komunikat z badań CBOS nr 151/2014, Warszawa, listopad 2014, s. 5–9.

Sprawozdanie z działań Komisji Europejskiej w ramach procedury nadmiernego deficytu, Sprawozdanie nr 59/2014, Kancelaria Senatu, Przedstawiciel Kancelarii Senatu przy Unii Europejskiej, Bruksela 25.06.2014.

Traktat o Unii Europejskiej, DzU 2004.90.864/30.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE 2012 C 325.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE 2012 C 326.

Traktat o Unii Europejskiej, Tekst skonsolidowany (uwzględniający zmiany wprowadzone Traktatem z Nicei), Urząd Komitetu Integracji Unii Europejskiej, Warszawa 2005.

Traktat ustanawiający Wspólnotę, DzU C 306 z 17.12.2007.

Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, DzU C 321 E z 29.12.2006.

Ustawa z dnia 4 lipca 1992 r. o ratyfikacji Układu Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, sporządzonego w Brukseli dnia 16 grudnia 1991 r., DzU nr 60.

Wystąpienie Prezydenta RP w dniu 4.06.2014 r. przed zgromadzeniem narodowym, www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta/wystapienia/art,198,oredzie-prezydenta-rp-przed-zgromadzeniem-narodowym.html (dostęp 17.04.2015).

POLAND ON THE WAY TO THE COMMON EUROPEAN CURRENCY – OPPORTUNITIES AND THREATS

Abstract

Polish economy is becoming more open and structurally better suited to the European economy. Progressive economic integration has naturally created a demand for a common European currency. The aim of this article is to show the essence of convergence with considerable emphasis placed on the opportunities to enjoy the benefits from the adoption of Euro which should lead to an increase in the pace of economic development. The method of literature studies and descriptive analysis have been used to show the way to the adoption of Euro and the present state of Polish preparations to meet the conditions of convergence.

Translated by Mirela Romanowska

Keywords: convergence, European currency, European Union

JEL codes: F36, F45